

ILIRSKÉ PROVINCE

Po porazu Avstrije v vojni z Napoleonom je bilo **14. oktobra 1809** sklenjeno **premirje v SCHÖNBRUNU** (dvor, kjer je bil sedež Marije Terezije). Ob podpisu tega miru je Napoleon s posebnim odlokom ustanovil **ILIRSKÉ PROVINCE**.

ILIRSKÉ PROVINCE so obsegale **TIROLSKO, Z Koroško, Kranjsko, HRVAŠKO J od Save, Istro, Beneški del Dalmacije, BOKEKOTORSKE in Dubrovaške Republike**.

Napoleon je ilirske province ustanovil iz **GOSPODARSKEGA** in **VOJAŠKEGA** razloga; z njihovo ustanovitvijo je lažje izvajal celinsko blokado, Avstrijo pa odrezal od morja.

UPRAVA

Ilirskih provinc Napoleon ni nikoli vključil v Francosko cesarstvo, čeprav so bile njegov sestavni del. Glavno mesto je bila **Ljubljana**. Na čelu Ilirskih provinc je bil **GENERALNI GUVERNER**, ki je predstavljal Francosko oblast v provincah → **MARMONT**.

Ilirske province so se delile na manjše upravne enote → **INTENDANCE**, te pa vodijo **INTENDANTI**. Te upravne enote so imele veliko avtonomijo. **Po letu 1810** sp se Francozi odločili za tesnejšo povezanost Ilirskih Provinc s Francoskim cesarstvom. Tedaj so Ilirske Province razdelili na **6-CIVILNIH PROVINČ** in na **eno VOJAŠKO**

UPRAVNO POKRAJINO:

1. Koroška z V Tirolsko
2. Kranjska
3. Istra
4. Hrvaška
5. Dalmacija
6. Dubrovnik s Kotorjem

VOJAŠKA UP.POK.:

1. VOJNA KRAJINA

Vsaka provinca se je delila na več **DISTRIKTOV** → **KANTONE** → **SODNE OKRAJE** → **OBČINE**.

SODSTVO

Francozi so v območju Ilirskih provinc odpravili **DEŽELNE STANOVE** → s tem so zem.gospodje izgubili vse upravne in sodne funkcije, ukinejo fevdalna ali patrimonalna sodišča. Najvišje sodišče je bilo v **LJUBLJANI**, vsa sodišča so postala državna in so sodila vsem družbenim slojem enako.

Uveljavljena je bila enakost vseh ljudi pred zakonom.

ŠOLSTVO

Nadzor nad šolstvom so odvzeli cerkvi. Namesto **TRIVIALK, NORMALK** in **GL.ŠOL** so uvedli **4-razredno OŠ**. V Osnovnih šolah in nižjih srednjih šolah, je pouk potekal v **slovenskem jeziku**, v višjih šolah pa v **francoskem ali latinskem jeziku**.

Višje gimnazije so se imenovali **LICEJI** in le iz njih si lahko odšel študirat na višje šole, se zaposlil v uradih, vojski ali gospodarstvu. Največji licej je bil v Ljubljani. Bil je organiziran kot centralna šola, kasneje so gimnazije spremenili v **KOLEGIJE**. Centralno šolo v Ljubljani pa v **AKADEMIJO**.

Akademija je vključevala 5 fakultet: **MEDICINSKO, FILOZOFSKO, PRAVNO, TEHNIŠKO in TEOLOŠKO**. **Z nastankom Akademije v Ljubljani, so v slovenskem prostoru nastali ZAMETKI UNIVERZITETNEGA ŠTUDIJA.**

CERKEV

Francoska oblast je cerkveno področje urejala na temeljih cerkvenih reform Marije Terezije in Jožefa II, tako so razpustili nekaj samostanov, njihovo premoženje pa so podržavili.

~ **Ohranili so le 4 cerkvene praznike.**

~ **Obvezna je bila CIVILNA POROKA**, cerkvena ni veljala;

~ razširili so območje Ljubljanske škofije nad Koroško in V Tirolsko.

GOSPODARSTVO

Z nastankom Ilirskih Provinc je prišlo do prekinitve gospodarskih stikov z Avstrijskim področjem, tako so bile prekinjene prometnice v smeri **SEVER – JUG**.

Celinska blokada proti Angliji je povzročila popoln zastoj trgovine, tudi prometa naših krajev, zato je gospodarstvo v Ilirskih provincah **VSESPLOŠNO NAZADOVALO**.

Ilirske Province so želeli francozi gospodarsko navezat na Turško cesarstvo, zato so začeli z izgradnjo prometnic v smeri **VZHOD – ZAHOD**. Ti učinki pa so bili skoraj nični; gospodarstvo NI uspelo okrevat, saj so Ilirske province prej propadle.

FEVDALNI SISTEM

Fevdalizma Francozi NISO povsem odpravili;

~ **plemstvu so odvzeli oblast nad sodstvom in upravo,**

~ zmanjšali fevdalne obveznosti podložnikov do zemljiškega gospoda.

Kljub temu, da fevdalizem NI bil odpravljen, so Francozi na njegovo področje močno posegli.

NEZADOVOLJSTVO PREBIVALSTVA DO FRANCOZOV

Gospodarska kriza in visoki davki so vplivali na slabo razpoloženje prebivalstva Ilirskih provinc do Francoske oblasti.

KMETJE niso bili zadovoljni ker Francozi niso odpravili Fevdalizma; prišlo je celo do nekaj kmečkih uporov.

Zadovoljno ni bilo **PLEMSTVO**, ker je izgubilo **UPRAVNO** in **SODNO** oblast.

DUHOVŠČINA, saj so Francozi strogo ločili cerkveno oblast od državne in izvedli več reform v škodo cerkve.

MEŠČANSTVO, bili so prepričani, da imata plemstvo in duhovščina še vedno preveč pravic.

Obstajale pa so posamezne družbene skupine, katerih člani so bili **NAVDUŠENI** nad Francosko oblastjo. Gre zlasti za izobražence in gospodarstvenike, ki so imeli v tem obdobju korist. Eden največjih navdušencev nad Francosko oblastjo je bil **VALENTIN VODNIK**. V Francoski oblasti je videl možnost, za izboljšanje položaja **SLOVENSKEGA JEZIKA**, še zlasti v šolstvu. Svoje navdušenje je izrazil v pesmi **ILIRIJA OŽIVLJENA**, ki jo je izdal francoski časopis **TELEGRAPHE OFFICIEL**.

Vodnik je v slovenščino prevajal **ZAKONE, ZAKONSKE AKTE**, za skoraj vse učne predmete je napisal **SLOVENSKE UČBENIKE**. Napisal je **1. V CELOTI NAPISANI SLOVENSKO SLOVNIČO → PISMENOST** ali **GRAMATIKA**.

Ilirske province so obstajale **do leta 1812**, ko jih je zasedla Avstrijska vojska in je območje ponovno prišlo pod Avstrijo.